

Rezumat

Proiectul 15.817.06.04F *Reconceptualizarea formării continue a cadrelor didactice din perspectiva motivării de învățare pe tot parcursul vieții*

Obiectivul general al proiectului: elaborarea cadrului conceptual/ paradigmei formării continue a cadrelor didactice, documentelor de politici și de reglementări normative, statutului cadrului didactic, metodologiei și programelor de formare.

Analiza politicilor naționale privind formarea profesională continuă denotă coerență între reglementările UE și cele adoptate de Republica Moldova, or, reglementările europene au constituit cadrul și sistemul de referință în elaborarea direcțiilor de politică națională în domeniul formării profesionale continue, obiectivele și domeniile de acțiune stabilite la nivel european fiind adoptate și contextualizate la nevoile și prioritățile naționale. Totodată, analiza documentelor strategice naționale denotă lipsa cadrului normativ în vederea implementării cu succes a prevederilor în domeniul formării profesionale continue stipulate în Codul Educației, iar odată cu aprobarea acestuia este necesară reconceptualizarea procesului de formare profesională continuă.

Analizând sistemul de formare profesională continuă în diferite țări europene au fost identificate următoarele *caracteristici* definitorii ale procesului de formare profesională continuă: formarea profesională continuă este declarată domeniu prioritar în politica educațională a statelor, dar mecanismele de implementare a acestor politici diferă de la o țară la alta; formarea profesională continuă este obligatorie sau facultativă, dar se realizează pe conținuturi flexibile și în baza unei planificări descentralizate; formarea profesională continuă se realizează atât de către instituțiile de învățământ superior cât și de instituții specializate, de societăți științifice sau de asociații profesionale ale cadrelor didactice; formele adoptate, durata stagiilor și periodicitatea sunt foarte diferite de la o țară la alta. În același timp, în majoritatea țărilor europene se înregistrează tendințe de reconceptualizare a sistemului de formare profesională continuă cu accent pe stabilirea factorilor de stimulare a interesului formabililor față de propria lor formare; implicarea personalului didactic în măsură mai mare în procesul de luare a deciziilor referitoare la programele și cursurile de formare; transferarea acțiunilor de formare în unitățile școlare; elaborarea/stabilirea unor metodologii inovatoare de formare profesională continuă; creșterea duratei activităților de formare, în deosebi a celei pentru aplicații practice.

În acest context, a fost elaborat un studiu de analiză a politicilor internaționale/naționale referitor la formarea profesională continuă a cadrelor didactice (POGOLȘA, L.; VICOL, N.; AFANAS, A.[et al.] *Formarea profesională continuă în Republica Moldova: un studiu comprehensiv privind sistemul de formare profesională continuă a cadrelor didactice*. Acad. de Științe a Rep. Moldova, Inst. de Științe ale Educației. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017 (Tipogr. „Impressum”), – 80 p. În studiu unde este prezentată analiza cadrului instituțional al formării profesionale continue a cadrelor didactice, fiind argumentată întrunirea de către fiecare instituție/entitate de formare profesională continuă a următoarelor *criterii și indicatori de expertiză și instrumente de evaluare* a situației privind formarea profesională continuă a cadrelor didactice în contextul analizei experienței internaționale/naționale:

- *Capacitatea instituțională*, demonstrată prin infrastructură bine dezvoltată, resurse materiale funcționale și moderne, resurse informaționale relevante, resurse umane competente, resurse financiare suficiente.

- *Eficacitatea activității de formare profesională continuă* demonstrată prin programe relevante, organizarea eficientă a procesului de formare continuă; dezvoltarea potențialului uman, dezvoltarea parteneriatelor naționale și internaționale.
- *Managementul calității formării profesionale continue*, demonstrat prin existența unor structuri, politici și proceduri de asigurare a calității activităților de formare continuă și pentru dezvoltarea unei culturi proprii a calității; viziune și scopuri clare privind calitatea procesului de formare profesională continuă; mecanisme de cunoaștere sistematică a nevoilor beneficiarilor și racordare a programelor de formare la nevoile identificate; implicare și responsabilitate din partea fiecărui membru al instituției/entității de formare continuă; dezvoltarea parteneriatelor cu diverși factori interesați; îmbunătățirea continuă performanțelor instituției/entității de formare profesională continue.

Cercetările realizate au vizat elaborarea cadrului conceptual al formării profesionale continue a personalului didactic/de conducere din învățământul general, care reglementează procesul de formare profesională continuă cu definirea clară a principiilor, definițiilor, finalităților, delimitarea actorilor, rolurilor, interacțiunilor între aceștia.

Noutatea cercetărilor științifice realizate în cadrul proiectului constă în fundamentarea teoretico-aplicativă a modelelor, metodelor și instrumentelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice din perspectiva complementarității progresului profesional al acestora în raport cu rezultatele școlare, a metodologiei de formare profesională continuă a cadrelor didactice privind motivarea învățării pe tot parcursul vieții. În cadrul proiectului au fost obținute mai multe produse imperios necesare sistemului și procesului de formare profesională continuă din Republica Moldova prin elaborarea și implementarea unui sistem de criterii, indicatori de expertiză și instrumente de analiză a situației privind motivarea profesională a cadrelor didactice și elaborarea unui șir de documente și acte normative și reglatorii specifice procesului de formare profesională continuă.

Elaborarea modelelor, metodelor și instrumentelor de formare continuă a cadrelor didactice în vederea creării propriului traseu de avansare profesională a fost determinată prin actualizarea reperelor metodologice privind elaborarea programelor de formare profesională continuă, precum și prin elaborarea unor documente reglatorii noi, care urmează a fi prezentate MECC pentru aprobare în vederea implementării la nivel național (POGOLȘA L., AFANAS A., VICOL N. ș.a. *Metodologia de elaborare și evaluare a programelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice*. Inst. de Științe ale Educației. Chișinău: Lyceum, 2018 (F.E.-P „Tipografia Centrală”). 60 p.; POGOLȘA L., AFANAS A., VICOL N. ș.a. *Planul – cadru pentru studii de calificare suplimentară și de recalificare profesională*. Inst. de Științe ale Educației. Chișinău: Lyceum, 2018 (F.E.-P „Tipografia Centrală”). 24 p.; POGOLȘA L., AFANAS A., VICOL N. ș.a. *Regulamentul – cadru cu privire la normarea activității științifico-didactice în formarea profesională continuă a cadrelor didactice/de conducere*. Inst. de Științe ale Educației. Chișinău: Lyceum, 2018 (F.E.-P „Tipografia Centrală”). 20 p.)

Rezultatele cercetărilor realizate în cadrul proiectului au fost sistematizate într-o lucrare colectivă (POGOLȘA, L.; AFANAS, A.; VICOL, N. ș.a. *Formarea profesională continuă. Acte normative și de reglementare*. Compendiu, Institutul de Științe ale Educației. Chișinău: Lyceum, 2018 (F.E.-P „Tipografia Centrală”). 104 p. (6,0 c.a.)), care prezintă mai multe acte și documente normative și reglatorii privind modernizarea procesului de formare profesională continuă în contextul reconceptualizării acestuia..

Rezultatele teoretice și practice ale cercetării au fost aplicate pentru: optimizarea sistemului de formare profesională continuă a cadrelor didactice prin elaborarea sistemului de motivare a cadrelor didactice în învățământul secundar general, elaborarea cadrului conceptual al procesului de formare profesională continuă a cadrelor didactice, elaborarea statutului cadrului didactic și unui șir de documente și reglementări normative în sprijinirea motivării cadrelor didactice pentru formarea continuă pe tot parcursul vieții.

Beneficiari de rezultatele cercetării sunt: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, sistemul național de formare profesională continuă, instituțiile de învățământ, centrele educaționale pentru copii și tineret, cadrele didactice.